

Г Л А С Н И К

А Д В О К А Т С К Е К О М О Р Е В О Ј В О Д И Н Е

Година XXVII

Нови Сад, јун 1978.

Број 6

САДРЖАЈ

АДВОКАТУРА И ДРУШТВО

Боривој Н. Јекић

Шта после потписивања Друштвеног договора о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање општедруштвених и заједничких потреба

Друштвени договор о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање општедруштвених и заједничких потреба

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Јован Л. Јерковић

Опште претпоставке за извршење по новом Закону о извршном поступку — I део

ПРАВНА ПРАКСА

Судска пракса

САОПШТЕЊА

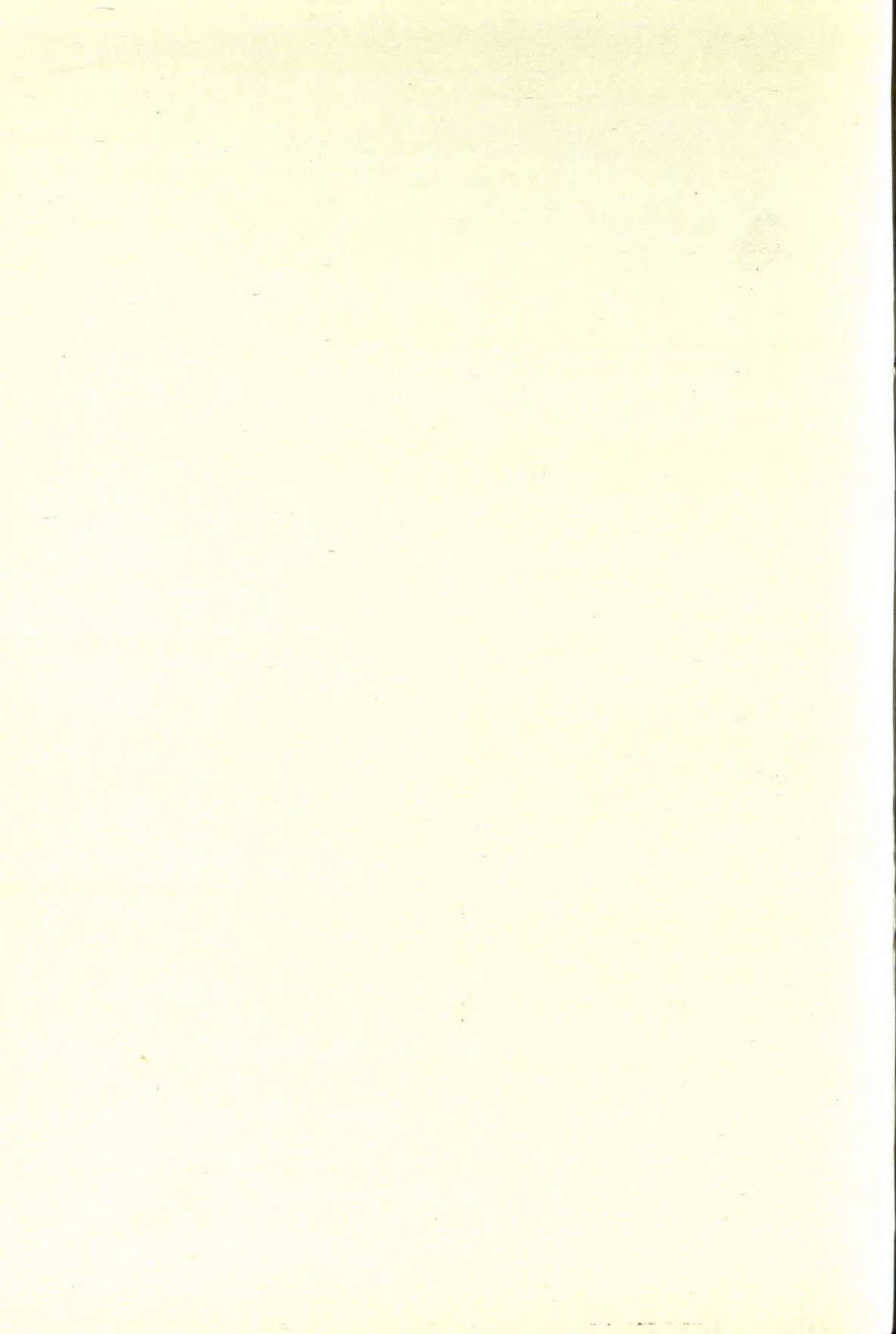
Из седнице Управног одбора

Из записника редовне годишње Скупштине АКВ

ПРЕГЛЕД ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

Милош Стојановић

Из садржаја часописа

Г Л А С Н И К

А Д В О К А Т С К Е К О М О Р Е В О Ј В О Д И Н Е

Година XXVII

Нови Сад, јун 1978.

Број 6

А Д В О К А Т У Р А И Д Р У Ш Т В О

На редовној годишњој Скупштини Адвокатске коморе Војводине, одржаној 20. маја 1978. године у Сомбору, усвојен је Друштвени договор о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање општедруштвених и заједничких потреба.

Друштвени договор је усвојило Извршно веће Скупштине САП Војводине на трећој седници, одржаној 17. маја 1978. године.

По одређеној процедури овај Друштвени договор ће усвојити на својим скупштинама све општине на територији САП Војводине и скупштине Самоуправних интересних заједница за: културу, физичку културу, здравство, заштиту деце, социјалну заштиту, запошљавање и научни рад Војводине.

Коначно потписивање Друштвеног договора од свих учесника треба очекивати до краја 1978. године. Ваља истаћи да је досадашњи рад око припреме текста Друштвеног договора умногоме утицао да се сагледа друштвена улога и значај адвокатури и њено место у самоуправном систему, што је резултирало у доношењу таквих одлука од стране скупштине општина и скупштине самоуправних интересних заједница у којима је захватање из личног дохотка адвоката за општедруштвене и заједничке потребе изједначено са захватањем из личног дохотка радника у удруженом раду.

Обзиром на чињеницу да усвајање Друштвеног договора није било уврштено у дневни ред Скупштине, већ да је о овој тачци одлучивано после стављања на дневни ред на самој Скупштини, као и на значај усвајања овог Друштвеног договора на друштвено-економски положај адвоката и на перспективу даљег развоја и подешавања адвокатуре потребама самоуправног друштва, председник Управног одбора Боривој Јекић је поводом ове тачке дневног реда дао следеће образложење.

Боривој Н. Јекић

председник Управног одбора Адвокатске коморе Војводине

ШТА ПОСЛЕ ПОТПИСИВАЊА ДРУШТВЕНОГ ДОГОВОРА О УСКЛАБИВАЊУ ОБАВЕЗА АДВОКАТА ЗА ЗАДОВОЉАВАЊЕ ОПШТЕДРУШТВЕНИХ И ЗАЈЕДНИЧКИХ ПОТРЕБА

Налазимо се у времену када је свакоме пружена шанса и када смо, са друге стране, сви ми обавезни да улажемо напоре да се прокламована начела реализују у свакодневном животу.

Шире се отварају могућности за ослобођење стваралачких потенцијала човека и његових асоцијација.

Ломе се отпори и стара схватања о држави.

Нестају центри отуђене моћи.

Стварамо услове да појаве називамо правим именима.

Све више поштујемо и уважавамо достојанство човека и вреднујемо правом мером његов допринос у стварању предуслова за остварење човекове слободе и његове среће. Значи, живимо у условима када смо могли, и то као равноправни партнери, да дамо уставној одредби, која се односи на адвокатуру, животну садржину, која одговара уставној позицији и значају адвокатуре као друштвене службе.

Како видимо из текста овог Друштвеног договора ми већујемо своју судбину са судбином радника у удруженом раду, на територији одговарајуће друштвено-политичке заједнице, са аспекта захватања из личног дохотка за општедруштвене и заједничке потребе. На овај начин обезбеђујемо чврсту и трајну основу нашег друштвено-економског положаја.

Ово даље значи да је елиминисан субјективизам од фактора изван адвокатуре и субјективна процена неких чинилаца: о потреби овог друштва за адвокатуром, о значају адвокатуре, о профилу кадрова у адвокатури, о лаким зарадама, великим зарадама и др. Истина, постојећи ексцеси у редовима адвоката умногоме су доприносили да се (без дубље анализе, после које би се утврдило да се ради о малом броју адвоката), нагомилавало неповерење према (у почетку у односу на поједине адвокате) адвокатури као друштвеној служби.

Адвокатура се сматрала приватном професијом, а адвокати приватницима. Политика о адвокатури је била препуште-

на искључиво фискалним органима. Адвокати су посматрани као објект за пореска захватања.

Дуго није могло да продре схватање да адвокат не обавља пружање правне помоћи, на средствима у приватном власништву, већ да пружа интелектуалне услуге грађанима, радним и другим организацијама, и да је према томе лични доходак, који адвокат оствари у адвокатској делатности, резултат његовог рада, а не резултат приватног власништва на средствима за рад.

Оштре пореске стопе према адвокатури су проглашаване (од неких) за средство „класне борбе“ против адвокатуре, јер је адвокатура, ето, залутала из старог друштва, служила је том старом друштву, штирила стари поредак, а у овом нашем друштву је задржала те старе „класне позиције“, па се са њом треба обрачунати на овакав „револуционаран начин“.

Зашто у овом тренутку на ово указујем? Из једноставног разлога што потписивањем Друштвеног договора нисмо још рашчистили са заосталом свешћу о улози и значају адвокатуре у самоуправном друштву, како код неких изван адвокатуре, тако исто и у редовима адвоката. Исто тако ћемо морати улагати много напора да утичемо на мењање формиране свести код извесног броја адвоката, да је решење његових проблема негде отуђено од њега и његове адвокатске организације.

Да се дуго не задржавамо на прошлости (то је наша историја), јер потписивањем Друштвеног договора сви ми заједно правимо коренит заокрет. Сам чин потписивања Друштвеног договора је потврда да од нашег сталног, организованог и упорног напора, што значи кроз Адвокатску комору, зависи какав ће нам бити положај у друштву.

Треба схватити да смо направили веома значајан, али само почетан корак, у правцу, с једне стране, обезбеђења потребних предуслова за нормалан рад адвоката и, с друге стране, да је друштвена заједница обавила највећи део посла у постављању ове друштвене службе на сигурне основе, потписивањем Друштвеног договора.

Сада је адвокатура на потезу да учини веома значајан део посла, да би се адвокатура до краја подесила потребама самоуправног друштва.

Каква је била ситуација пре потписивања Друштвеног договора у односу на адвокатуру? Носилац власти проглашава адвокатуру за уставну категорију, значи уграђује једну друштвену службу, која се вршила и у старом друштву, у свој систем (као што чини и са судовима, тужилаштвом и др.), али која сада мора добити нову садржину.

По природи ствари адвокатура се бори да се закони и други нормативни акти, који су израз воље владајуће класе, примене на поједине случајеве, када дође до повреде субјективних права и др. Чим су нечија права повређена (грађанинова, радникова, радне и друге организације) бива нарушен правни поредак. Адвокати суштином свог позива утичу, у окви-

ру својих овлашћења и са места које им је носилац власти обезбедио у разрешењу конфликтне ситуације, да се нарушена равнотежа поретка поново успостави.

Како видимо ради се о веома значајном послу и ето владајућа класа мисли да адвокатура може и треба тај посао да обавља. Из овога произилази да је неко мимо интереса владајуће класе оспоравао значај адвокатуре, проглашавајући такав свој став (субјективан) према адвокатури, као став целог друштва, што никада није било тачно. Према томе то је био став отуђене моћи са заосталом свешћу према адвокатури.

По мом мишљењу у оваквом неспоразуму око улоге, значаја и положаја адвокатуре у друштву затајили су били и адвокати и адвокатска организација.

Потписивањем Друштвеног договора друштвена заједница прави први значајан потез, који по мом мишљењу треба схватити овако:

— Поштовани другови адвокати, ви одавно заузимате веома значајно место у уставној систематици. Узмите Устав, прочитајте па ћете видети да се налазите у I Глави, 1. Одељку у основама друштвено-политичког система, одмах уз удружени рад, друштвена средства и самоуправљање. Како видите носилац власти је проценио да постоје велике потребе друштва за обезбеђењем пружања правне помоћи својим грађанима, радним људима, радним и другим организацијама, и да ту правну помоћ треба да пружа адвокатура, као основни вид пружања правне помоћи. Према томе после израженог пуног поверења према адвокатури у Уставу у Глави III (Слободе, права и дужности човека и грађанина), ми сада поново после бројних расправа, консултација, објашњавања, изјављујемо да сте заиста потребни самоуправном друштву, да обављате веома важну функцију, и обезбеђујемо вам, сви заједно, друштвено-економски положај, исти онакав какав има остали део радничке класе. Друштвена заједница у садашњем тренутку није још толико богата да вам обезбеди и друге нужне предуслове за обављање адвокатске функције. Међутим, сматрамо да смо овим потписивањем Друштвеног договора спровели уставну одредбу у односу на адвокатуру и у пракси.

Засада смо ми посао обавили, а од вас, другови адвокати, очекујемо да објективизирате своје приходе, што ће рећи да у пореским пријавама искажете све што сте у адвокатури остварили. Иначе ћемо изгубити поверење, прво према несавесним адвокатима, и убрзо према целој адвокатури.

Надаље с основом очекујемо да се стручно усавршавате, да најефикасније организујете пружање правне помоћи на највишем стручном нивоу, најјефтиније, да се стриктно придржавате и поштујете моралне норме овог друштва, јер сте ви део самоуправног друштва, да се придржавате етичких норми вашег Кодекса, који није и не сме бити неки параван да би се ви изузели од понашања по нормама самоуправног друштва. Ви треба у вашем Кодексу да пропишете правила понашања, која

су нешто специфично за вашу делатност, а са циљем да подстичете и негујете највеће људске вредности и адвокатске вредности, као што је:

— Коректан однос са својом странком, са противном странком, са пуномоћником противне странке, са органом пред којим обављате адвокатску функцију.

— Дужни сте да браните достојанство своје странке, и своје достојанство, уколико би било ко посегао на њега. Знајте да било ко то уради, да је то учинио неовлашћено, јер му носилац власти ни под којим условом и ни у којој прилици таква овлашћења није дао, јер би то ишло ка рушењу самоуправне демократије. Уколико би ви ипак сагли врат пред таквим понашањем, неког који је злоупотребио и прекорачио дата овлашћења, онда нисте достојни да се бавите адвокатуром, јер нама треба грађанин личност, а не поданик. Поданик је потребан неком који хоће да се отуђи са моћи, коју је грешком друштво дало у његове руке.

И шта сада ми адвокати и наша адвокатска организација ваља да чинимо после потписивања Друштвеног договора?

Само да евидентирамо:

— Морамо организовати облике перманентног образовања и стручног усавршавања;

— Морамо дограђивати нашу организацију, с циљем да будемо присутни у свим организованим телима друштвено-политичке заједнице, у којој живимо и радимо, када се укаже потреба за профилем нашег знања, а и иначе као грађани;

— Морамо сагледати стање и проблеме око удруживања рада у адвокатске радне заједнице;

— Морамо успостављати још тешњу сарадњу са судовима, органима управе и др.;

— Морамо још више бити присутни када се расправља о правним проблемима од ширег значаја и када се заузимају правна становишта;

— Обавезни смо да обавештавамо друштвено-политичку заједницу о уоченим појавама у примени прописа;

— Треба да иницирамо измене и допуне прописа и на тај начин допринесемо доградњи правног система;

— Да изнађемо одговарајуће видове сарадње са удруженим радом, као нпр. у обучавању правничких кадрова, кроз приправничку праксу, за потребе удруженог рада и др.

Како видимо пред нама су бројни и веома значајни задаци (неке већ извршавамо), које треба и морамо у наредном периоду озбиљно да испунимо.

Према томе, ствара се шанса и остварују могућности да се на једини прави начин афирмише адвокатура у самоуправном друштву, и то обављањем адвокатске функције:

— на највишем стручном нивоу,

— уз перманентно овладавање савременом правном науком, од стране носилаца адвокатске функције,

— у поштовању етичких норми самоуправног друштва и норми Кодекса адвокатске етике од стране носилаца адвокатске функције,

— у стриктном придржавању одредаба адвокатске Тарифе код наплате за извршене адвокатске услуге,

— у објективном приказивању прихода од адвокатске делатности,

— у колегијалној сарадњи и пружању међусобне помоћи у раду,

— у колегијалном указивању на учињене пропусте у раду,

— у доследној и бескомпромисној примени санкција за почињене повреде адвокатских дужности,

— у учешћу адвоката и адвокатске организације у свим акцијама, које предузима остали део радничке класе и субјективне снаге друштва, јер Адвокатска комора, значи сви ми скупа, припадамо јединственом фронту социјалистичких снага, окупљених у ССРН Војводине и заједно са свима смо обавезни да доприносимо учвршћењу и унапређењу самоуправних односа на свим местима у друштвеном организму.

На основу члана 135. Устава Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине, Извршно веће Скупштине САП Војводине, скупштине општина, скупштине самоуправних интересних заједница за образовање, самоуправних интересних заједница за културу, самоуправних интересних заједница за физичку културу, самоуправних интересних заједница за здравство, самоуправних интересних заједница за заштиту деце, самоуправних интересних заједница за социјалну заштиту, самоуправних интересних заједница за запошљавање, Самоуправне интересне заједнице пензијског и инвалидског осигурања Војводине, Самоуправне интересне заједнице за научни рад Војводине и Адвокатска комора Војводине, закључују:

ДРУШТВЕНИ ДОГОВОР О УСКЛАБИВАЊУ ОБАВЕЗА АДВОКАТА ЗА ЗАДОВОЉАВАЊЕ ОПШТЕДРУШТВЕНИХ И ЗАЈЕДНИЧКИХ ПОТРЕБА

Члан 1.

Полазећи од уставно-правног положаја адвокатури, као друштвене службе, и адвоката који личним радом самостално у виду занимања обављају адвокатску делатност, учесници Друштвеног договора се обавезују да ће, у оквиру својих права и овлашћења, висину обавеза адвоката у погледу плаћања пореза и доприноса утврђивати у складу са одредбама овог Друштвеног договора.

Члан 2.

Учесници Друштвеног договора сагласни су да порезе и доприносе за општедруштвене и заједничке потребе адвокати плаћају из личног дохотка и то:

— допринос за заједничке потребе које радници у организацијама удруженог рада плаћају самоуправним интересним заједницама из личног дохотка, адвокати плаћају по стопи по којој допринос плаћају радници у организацијама удруженог рада,

— допринос за заједничке потребе које радници у организацијама удруженог рада плаћају самоуправним интересним заједницама из дохотка, адвокати плаћају по стопи по којој

допринос за ове потребе плаћају из личног дохотка радници у радним заједницама.

Порез из личног дохотка адвокати плаћају по стопи која се утврђује тако да у подмиривању општедруштвених потреба адвокати не буду у неповољнијем положају од радника у организацијама удруженог рада.

Члан 3.

Друштвени договор сматра се закљученим када га прихвате њихови надлежни органи и потпишу овлашћена лица.

Члан 4.

Овај Друштвени договор објавиће се у „Службеном листу САПВ”.

УЧЕСНИЦИ И ПОТПИСНИЦИ ДОГОВОРА¹

Извршно веће Скупштине САП Војводине;

Скупштине општина;

Скупштине самоуправних интересних заједница:

— за образовање,

— за културу,

— за физичку културу,

— за здравство,

— за заштиту деце,

— за социјалну заштиту,

— за запошљавање,

— пензијског и инвалидског осигурања Војводине,

— за научни рад Војводине;

Адвокатска комора Војводине.

¹ Извршно веће Скупштине САП Војводине усвојило је Друштвени договор на седници од 17. маја 1978. године и одредило за потписнике Недељковић Даринку, покрајинског секретара за правосудје и општу управу.

Скупштина Адвокатске коморе Војводине усвојила је Друштвени договор 20. маја 1978. године и одредила за потписника Боривоја Јекића.

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Јован А. Јерковић
судија Врховног суда Војводине

ОПШТЕ ПРЕТПОСТАВКЕ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ПО НОВОМ ЗАКОНУ О ИЗВРШНОМ ПОСТУПКУ

1

Дуго очекивани Закон о извршном поступку (ЗИП) донет је 30. марта 1978. г. и објављен у Службеном листу СФРЈ бр. 20. од 21. априла 1978. г., а ступа на снагу 1. октобра 1978. г. Доношењем овог Закона знатно је уопштунен систем нашег процесног правосудног законодавства, јер је у недостатку позитивних прописа материја извршења била регулисана применом правних правила из бившег Закона о извршењу и обезбеђењу од 9. јула 1930. г. (ИП), а на основу чл. 4. Закона о неважности правних прописа донесених пре 6. априла 1941. године и за време непријатељске окупације. Ова предратна правна правила временом су постајала све неподеснија за примену, обзиром да су у њима садржана правотехничка решења давала све мање могућности за адекватно обухватање бројних новонасталих правних проблема у вези остваривања извршења и обезбеђења имовинскоправних потраживања у условима новог правног система нашег самоуправног социјалистичког друштва.

И поред тога мора се као значајно истаћи да је у области судске егзекуције улога судске праксе била креативна у том смислу да су стварана правила и за оне ситуације, које нису биле регулисане у предратним правним правилима ИП, што је посебно дошло до изражаја у случајевима када се радило о извршењу на средствима у друштвеној својини. Такође треба истаћи да су судови испољавали креативну улогу и у том облику, што су кроз практичну примену предратних правила ИП уједно вршили перманентно и њихову критичку анализу. Тиме су их на одређен начин мењали у правцу њиховог упрошћавања и адаптирања потребама социјалистичког друштва. То им је суштински давало нов квалитет, па стога преузимање неких од тих предратних правила ИП у нови закон представља акцептирање оног, што се већ у пракси социјалистичког правосуђа потврдило као позитивно.

Извршење и обезбеђење по новом Закону о извршном поступку одређује и спроводи редовни суд (чл. 3), а његовим одредбама су регулисана и обухваћена сва она извршења односно обезбеђења за које је и досад суд био надлежан. Поред тога његове одредбе односе се и на извршење одлука донесених у управном или прекршајном поступку, које гласе на испуњење новчане обавезе односно на обезбеђење новчаног потраживања у овим поступцима, осим ако је за то извршење односно обезбеђења одређена надлежност другог органа. Изузетно се одредбе новог закона односе и на извршење на броду и ваздухоплову само ако је то посебним законом одређено (чл. 1). Према томе, новим законом није обухваћено принудно извршење одлука донесених у управном поступку које гласе на неновчане обавезе (нпр. рушење грађевинског објекта и др.), пошто по постојећим прописима њихово извршење спроводе органи управе (административно извршење). Такође није обухваћена ни извршна наплата пореза односно доприноса за коју је по прописима СРС односно САПВ, у чију регулативу спада ова материја, предвиђена надлежност органа управе који врше разрез пореза односно доприноса и то у посебном поступку пореске егзекуције, ако се наплата остварује из покретних ствари и потраживања, а суда само ако се принудна наплата врши из непокретности. Нови закон не садржи ни одредбе о принудном исељењу из стана и утврђивању нужног смештаја, као ни одредбе о принудном одузимању детета ради предаје лицу коме је поверено на чување и васпитање, јер и сви ти случајеви спадају у законодавну надлежност републике односно покрајине.

Како доношење решења о извршењу (досад дозволе извршења)¹ представља примарну и зато посебно значајну фазу у поступку извршења, то ћу покушати да кроз компаративан приказ изложим разлике у погледу услова за исхођење решења о извршењу по новом закону у односу на одговарајућа правна правила бив. ИП.

Да би дошло до извршења тј. до ангажовања суда као државног органа на предузимању адекватних радњи принудног извршења потребно је да примарно и кумулативно постоје следећи услови:

1) Предлог овлашћеног лица-повериоца (тражиоца извршења) поднесен надлежном суду против одређеног другог лица-дужника (извршеника) ради реализације одређеног потраживања (извршног захтева).

2) Да се потраживање заснива на извршној исправи којом се доказује његово постојање (извршни наслов).

3) Решење суда којим је у целини или делимично усвојен предлог за извршење-решење о извршењу (дозвола извршења).

Међутим, за одобрење предложеног извршења од стране суда потребно је и да су испуњене и одређене процесне претпоставке у односу на предлог за извршење и извршну исправу,

¹ Значење појединих израза употребљених у ЗИП дато је у чл. 15, а у загради су наведени изрази из правних правила бив. ИП.

а у погледу самог потраживања (извршног захтева), које треба да буде извршењем реализовано и одређене материјалноправне претпоставке.

Због специфичне важности извршне исправе (извршног наслова) као једног од неопходних услова извршења сматрам, да у даљем излагању у првом реду треба поћи од указивања на садржину и карактеристике самог појма извршне исправе чија дефиниција у закону није дата, а под којим се подразумевају само оне исправе које ЗИП признаје као основ за одређивање извршења. То су одређене исправе којима се доказује постојање потраживања (извршног захтева), али их закон таксативно не набраја већ се задовољава навођењем основних врста тих исправа (чл. 16—17). За разлику од извршне исправе (извршног наслова), која представља већ један класичан појам, нови закон уноси као новину и веродостојну исправу на основу које је могуће извршење само ради остваривања новчаног потраживања између организација удруженог рада које врше привредну делатност, тј. између строго одређених субјеката. Веродостојне исправе су у закону тексативно набројане и то су фактура, меница и чек, дакле оне исправе на основу којих се може издати платни налог. Ради избегавања евентуалних штетних последица услед извршења на основу веродостојне исправе закон предвиђа и посебну гаранцију за случај да се из такве исправе не види доспелост потраживања, па ће се извршење одредити ако поверилац поднесе писмену изјаву да је потраживање доспело и значи дан доспелости.

Према изложеном појам извршне исправе (извршног наслова) није идентичан са појмом потраживања, дакле са оним правом на наплату новчаног износа или на чињење или нечињење односно трпљење, које треба да се оствари извршењем, јер оно представља само једну од неопходних компоненти извршења. Због тога извршна исправа, да би била подобна за извршење, треба поред потраживања да садржи још и означавање странака (повериоца и дужника), као и предмета, врсте, обима и времена испуњења наложене обавезе. То су процесне претпоставке које су по предатним правним правилима морале бити испуњене у погледу садржине извршног наслова. Нови закон у том погледу доноси једну значајну новину, која се тиче времена доспелости дужникове обавезе. Наиме, ако је извршна исправа одлука, дакле не и поравнање, а у њој није одређен рок за добровољно испуњење обавезе (парисиони рок), онда се тај рок одређује решењем о извршењу (чл. 20). Држим, да такво решење у даљој консеквенцији искључује и овлашћење суда да одбије предлог за извршење као преурањен, ако је поднесен пре истека парисионог рока. По предатним правилима бив. ИП односно досадашњој пракси суд је у таквом случају предлог за извршење одбијао, пошто се његова основаност ценила у моменту подношења суду. Било је и одступања од овог става у судској пракси у том смислу, да се извршење имало дозволити ако је у време одлучивања о предлогу за извршење

рок за испуњење обавезе протекао. Будућа пракса у таквом случају би обавезивала суд да сачека истек парниционог рока и након тога да донесе решење о извршењу.

Из досадашњег излагања произилази да основ за извршење може бити само чињење, нечињење или трпљење, па према томе пресуда ради утврђења (деклараторна пресуда) не може да представља извршну исправу. Стога не може ни бити извршива у погледу главног захтева, већ само у односу на досуђене парничне трошкове, а то исто важи и за пресуду којом се тужбени захтев одбија. С тим у вези треба истаћи да се у досадашњој пракси на ово разликовање није увек довољно обраћала пажња, па се дозвољавало извршење и у оним случајевима када изрека пресуде, која је требала да послужи као извршни наслов, није садржала обавезу дужника на испуњење одређене обавезе (чињење, нечињење или трпљење). Такође нису били ни ретки случајеви у којима се због погрешног поступка суда доносила пресуда на утврђење супротно чињеничном основу тужбе, који је упућивао да се ради о кондемпнаторној тужби, а не о тужби за утврђење у смислу чл. 187. ЗПП. Баш у случајевима када је такав несклад био видљив из образложења пресуде дешавало се, да се дозволи извршење третирајући пресуду као подобан извршни наслов ради остварења потраживања, које би за тражиоца извршења произилазило из образложења пресуде. При томе се губило из вида да је за извршење од важности само изрека пресуде, јер само тај њен део захвата формална и материјална правоснажност, а не и њене разлоге иако ови са изреком пресуде чине једну органску целину (чл. 338. у вези чл. 333. ЗПП). Стога разлози пресуде могу и то само у ограниченој мери у појединим случајевима да користе извршном суду за отклањање извесних нејасноћа у погледу извршне исправе (извршног наслова), а не и као основа за квалификовање једног извршног захтева подобним за извршење, иако се према изреци пресуде у суштини ради о захтеву за утврђење. Јер, суд у извршном поступку није по закону овлашћен да исправља пресуде парничног суда, које треба да послуже као извршна исправа (извршни наслов), па ни у случају ако су донете апсолутно битним повредама одредаба парничног поступка из чл. 354. ст. 2. ЗПП на које се поводом жалбе пази по службеној дужности (чл. 365. ст. 2. ЗПП).

Напред изнета запажања из досадашње судске праксе на спровођењу извршења довољно илуструју какве све штетне последице могу настати за странке као резултат пропуштања парничног суда, да у току поступка применом чл. 109. ЗПП благовремено предузме потребне мере ради отклањања процесних недостатака код тужбе, који се тичу одређености односно извршивости тужбеног захтева. Такви пропусти коначно доводе до ситуације, да странка остаје лишена заштите свог права и поред чињенице што је у своју корист исходила правоснажну пресуду, а често и после неоправдано дугог трајања парнице, пошто се њоме као неподобном извршном исправом (извршним насловом) не може постићи онај коначни циљ ради којег је

парница вођена. Овде треба као посебно истаћи, да по новом закону недостатак својства извршне исправе представља разлог за подношење приговора против решења о извршењу (чл. 50. тач. 2). Зато парнични суд увек треба по службеној дужности да води рачуна о томе да диспозитив пресуде обавезно садржи тачно и потпуно означање предмета спора када је у питању тужба са кондемпнаторним захтевом, јер је то основни постулат и од примарне односно одлучне важности ако дође до судског извршења јудиката.

Као што је већ речено за доношење решења о извршењу морају бити испуњене и одређене материјалноправне претпоставке у погледу потраживања (извр. захтева), које се тичу његове доспелости односно извршности и легитимације странака, а огледају се у следећем:

1. Извршење се не може одредити пре него што је по правоснажној судској одлуци и одлуци донесеној у прекршајном поступку односно по коначној одлуци донесеној у управном поступку, истекло време одређено дужнику за добровољно извршење наложене обавезе (парисиони рок), пошто тек наступањем ових чињеница (правоснажности односно коначности и истека парисионог рока) наведене исправе које треба да се користе као извршне исправе постају извршиве (чл. 18. ст. 1—2). Без ове основне материјалноправне претпоставке извршење не може бити одређено, али према напред већ израженом мишљењу не би било основе да суд одбије предлог за извршење као преурањен, обзиром на нову солуцију предвиђену у чл. 20. ст. 2. ЗИП. Иначе, по досадашњој пракси у таквом случају извршни предлог се одбијао и како је то одбијање било само привременог карактера поверилац је имао могућности да накнадно поднесе нов предлог када доспе потраживање односно истекне рок дужнику за добровољно измирење обавезе. У вези с тим ваља истаћи да је и по Закону о парничном поступку доспелост битан услов за пресуду ради неке чинидбе, а само изузетно ако се захтева издржавање тужени се може обавезати и на чинидбе које нису доспеле (чл. 326. ЗПП). Овакво решење судска пракса је усвојила и у погледу захтева за накнаду имовинске штете због умањене радне способности у виду месечне ренте обзиром на специфични карактер овог потраживања. ЗИП предвиђа могућност одређивања извршења и пре правоснажности односно коначности поменутих одлука, ако је законом прописано да жалба не задржава извршење одлуке (чл. 18. ст. 5).

Ако је у питању поравнање (судско или закључено у управном поступку) као извршна исправа његову извршност ЗИП везује за чињеницу доспелости потраживања по поравнању, коју је поверилац дужан да докаже записником о поравнању или јавном исправом или по закону овереном исправом. За случај немогућности доказивања чињенице доспелости на овакав начин, доспелост потраживања по поравнању се доказује правоснажном одлуком донесеном у парничном поступку којом се утврђује доспелост (чл. 19). Међутим, одмах пада у очи по-

стојећа разлика с обзиром на чињеницу за коју нови закон везује настанак извршности одлуке у односу на поравнање као извршну исправу. Она нужно произилази из законом предвиђене могућности да се у решењу о извршењу, а то само када је у питању одлука као извршна исправа, одреди рок за добровољно испуњење дужникове обавезе уколико исти није био одређен у одлуци која у датом случају представља извршну исправу. Такву могућност закон не предвиђа и за случај када је извршна исправа поравнање, па стога прописује да његова извршност наступа са доспелошћу потраживања по поравнању под условом да је поверилац ту чињеницу доказао једном од наведених исправа. За уопштену дефиницију јавне исправе као доказног средства наведене чињенице може нам меродавно послужити чл. 230. ЗПП по коме се јавном исправом сматра она исправа, коју је у прописаном облику издао државни орган у границама своје надлежности, као и исправа коју је у таквом облику издала самоуправна организација или заједница у вршењу јавних овлашћења које јој је поверено законом или одлуком општинске скупштине заснованом на закону.

У случају да поверилац није у могућности да докаже исправама наступање чињенице одлучне за доспелост потраживања по поравнању, мора то постићи у парници исхођењем правоснажне одлуке ради допуне извршне исправе и тиме остварити извршност поравнања. За ту сврху довољна је тужба за утврђење по чл. 187. ЗПП у том смислу, да постоји повериочево право принудног извршења услед испуњења услова или протеча рока за извршење дужникове обавезе, обзиром да је сам материјалноправни однос међу странкама већ правоснажно расправљен достојећом извршном исправом.

Постојање извршности по предратним правним правилима бив. ИП доказивало се стављањем потврде извршности на извршни наслов од стране суда дозволе извршења који је донео одлуку у првом степену, а ако је о дозволи извршења одлучивао извршни суд, онда орган који је донео извршни наслов. Ова потврда извршности по правном правилу из пар. 12. бив. ИП била је потребна у следећим случајевима:

а) када у извршном наслову дан доспелости или свршетак рока одређеног за испуњење дужникове обавезе није био утврђен календарским даном, нити тако да би почетак рока био календарски одређен,

б) када је према садржини извршног наслова извршност била зависна од наступања чињенице која суду није званично позната,

в) када је извршност захтева била везана за какву претходну чињеницу или пропуштање од стране овлашћеног лица — тражиоца извршења.

Одређивање доспелости односно извршности на начин као у поменутих случајевима најчешће је долазило у обзир у досадашњој пракси код судских поравнања. Због тога је у тим случајевима тражилац извршења већ за исхођење потврде о извршности (уверења) био дужан да јавном или овереном

исправом докаже наступање чињенице, која је у извршном на-слову била изричито утврђена као услов за доспелост односно извршност, ако таква чињеница није била суду званично позната. То званично познавање није се сматрало идентичним са ноторношћу, јер се радило о сазнању одређене чињенице до које је суд могао доћи у вршењу своје делатности независно од тога да ли је дотична чињеница и општепозната.

И нови закон предвиђа стављање потврде о извршности на извршну исправу, у изворнику или овереном препису, односно на веродостојну исправу. То је само у оној ситуацији ако се предлог за извршење подноси суду који о потраживању није одлучивао у првом степену, па се уз предлог мора поднети и извршна односно веродостојна исправа снабдевена са потврдом о извршности. Такву потврду даје суд одн. орган који је одлучивао о потраживању у првом степену (чл. 36), али за разлику од предатних правних правила нови закон не набраја посебне случајеве у којима је потврда о извршности увек потребна као доказ постојања извршности извршне односно веродостојне исправе. Као и у предатном правном правилу (пар. 12. ст. 3. бив. ИП) нови закон предвиђа могућност, да орган који је дао потврду о извршности исту укине на предлог или по службеној дужности (чл. 36. ст. 3). То је једноставан и кратак поступак, а против решења о укидању односно одбијању предлога за укидање потврде о извршности дозвољена је жалба (чл. 8. ст. 1). Са предлогом за укидање може се поднети и предлог за одлагање извршења (чл. 63. тач. 7), а укидање потврде о извршности представља разлог за обуставу извршења по службеној дужности (чл. 68).

Све досад речено о потврди извршности упућује на закључак да иста има значај важног процесног инструмента у извршном поступку којим се доказује постојање материјалноправне претпоставке доспелости потраживања односно извршности исправе на основу које се предлаже доношење решења о извршењу. Због тога се потврда о извршности као специфични институт извршног поступка не може увек у пракси идентификовати са службеним штамбиљем суда о правоснажности и извршности стављеном на изворник судске одлуке, а који је суд дужан да употребљава у свом раду по прописима судског пословника. По правилу овај штамбиљ се користи када судска одлука постане формално правоснажна водећи првенствено рачуна о том моменту, а не пазећи при томе и на оне случајеве када доспелост односно извршивост потраживања зависи од наступања одређених чињеница утврђених у извршној исправу.

2. За питање легитимације као следеће материјалноправне претпоставке, која мора бити испуњена у погледу потраживања (извршног захтева) одлучна је садржина извршне исправе, па услед тога се решење о извршењу доноси у корист оног лица, које је у извршној исправу означено као поверилац односно против оног лица означеног као дужник. Одмах треба истаћи, да то није неко апсолутно правило обзиром да се извршење

може одредити и у корист или против другог лица од оног означеног у извршној исправи, ако је материјалноправно потраживање (захтев) садржано у извршној исправи прешло са лица у њој означеног као повериоца на подносиоца предлога за извршење односно на лице против којег је тај предлог управљен. Да би се у таквом случају одредило извршење потребно је ову промену личности повериоца односно дужника доказати јавном или по закону овереном исправом, док сам основ промене није од значаја. Ако подносилац предлога за извршење није у могућности да презентира такав доказ, онда мора водити парницу ради надопуне извршне исправе тј. мора исходити правоснажну одлуку којом се доказује пренос потраживања (чл. 22).

Следило би из изложеног да је подносилац предлога за извршење дужан уз предлог да поднесе као доказ јавну или по закону оверену исправу о томе, да је у извршној исправи утврђено потраживање (захтев) прешло са тамо наведеног овлашћеног лица на подносиоца предлога за извршење. Неудовољавање овој законској обавези не би могло одмах имати за последицу одбијање предлога за одређивање извршења, већ би суд требао претходно да позове подносиоца предлога да у одређеном року допринесе потребну исправу и тек након тога донесе одговарајућу одлуку о даљем току поступка (чл. 109. ЗПП у вези чл. 14. Закона о извршном поступку).

До промене личности странке (повериоца односно дужника) може доћи и у току самог извршног поступка (нпр. услед цесије). Нови закон посебно има у виду овакву промену када је наступила услед смрти странке. Та је ситуација регулисана у чл. 31. закона тако, што ће суд о прекиду извршног поступка насталог услед смрти странке или њеног законског заступника обавестити наследнике те странке, ако су му познати наследници и њихово боравиште, као и противну странку. Ако наследници нису познати или им је непознато боравиште, суд је дужан без одлагања да им постави привременог староца. Према томе, у случају смрти странке или њеног законског заступника наступа прекид извршног поступка по сили закона и тај прекид траје само дотле, док суд о прекиду не обавести наследнике и противну странку односно док наследницима не постави привременог староца, па се затим поступак наставља по службеној дужности без поновног доношења решења о извршењу. Оваква солуција је у складу са начелом хитности извршног поступка (чл. 10. ст. 1) и начелом о сходној примени одредаба Закона о парничном поступку (чл. 14).

Када извршење зависи од претходног испуњења неке обавезе од стране повериоца оно ће се одредити ако поверилац докаже јавном или по закону овереном исправом испуњење своје обавезе односно наступање услова. У противном поверилац је дужан да докаже наступање такве чињенице одлучне за доспелост односно извршност правоснажном одлуком донесеном у парничном поступку (чл. 23. ст. 1—2).

Изузетак од изложеног правила по коме је поверилац дужан да доказује јавном или по закону овереном исправом извршеност извршне исправе нови закон предвиђа у случају, ако је дужник по извршној исправи обавезан на испуњење своје обавезе под условом истовременог испуњења одређене обавезе од стране повериоца. За одређивање извршења довољно је ако поверилац поднесе доказ да је обезбедио испуњење своје обавезе, а сматра се да је то учинио када је предмет обавезе положио код суда или у истом циљу поступио на неки други погодан начин. Ако поверилац тврди да је своју обавезу већ испунио треба ту чињеницу да докаже јавном или по закону овереном исправом, а за случај немогућности правоснажном одлуком донесеном у парничном поступку (чл. 23. ст. 3—5).

И у приказаном случају извршења када постоје узајамне обавезе повериоца и дужника нови закон одступа од предратног правног правила из пар. 13. бив. ИП. Оно је такође у таквом случају извршења предвиђало изузетак од правила о обавези доказивања извршености извршног наслова. За постојање извршености и исхођење дозволе извршења није било потребно да тражилац извршења пружи доказ јавном односно овереном исправом о извршењу своје противчинидбе или да је обезбедио њено испуњење. Међутим, дозвола извршења која је била дата морала се тачно поклапати са текстом изреке извршног наслова, пошто је само судска одлука о дозволи извршења представљала онај меродавни основ за спровођење извршења. Да ли је тражилац извршења испунио своју противчинидбу или је бар био спреман на њено извршење имало се утврдити у току поступка посредством извршног органа, а зависно од тога да ли има места спровођењу извршења обзиром на садржину дозволе извршења. У оваквим случајевима досадашња судска пракса такође није увек била правилна, јер се дозвољавало извршење ради намирења потраживања тражиоца извршења и онда када предлог за дозволу извршења није био саображен са садржином извршног наслова. Међутим, може се са основом очекивати да ће у будућој судској пракси такве неправилности изостати обзиром да нови закон, за разлику од поменутог правног правила из пар. 13 бив. ИП, када је у питању извршење у условима постојања узајамне обавезе странака као услов за одређивање извршења тражи од повериоца доказ о обезбеђењу испуњења његове обавезе (чл. 23. ст. 3).

И у примени новог закона могу у судској пракси настати потешкоће, као што је то било у досадашњој пракси, око тога да ли се ради о узајамној или условној обавези између повериоца и дужника. Сматрам да у сваком конкретном случају, а зависно од тумачења текста извршне исправе, треба ценити која је врста обавезе у питању (условна или узајамна). При томе треба напоменути да би се за случај сумње имало узети да се ради о условној обавези (претходној противчинидби) повериоца, обзиром да правило о извршењу узајамне обавезе садржано у одредбама чл. 23. ст. 3—4. представља изузетак у

односу на правило о извршењу условне обавезе статуирано у одредбама чл. 23. ст. 1—2. ЗИП.

Често се у пракси срећу случајеви да дужник према извршној исправи има право избора између више предмета своје обавезе (алтернативна обавеза по избору дужника). Нови закон регулише услове за одређивање извршења у оваквом случају (чл. 24. ст. 1), али не и у случају када право избора по извршној исправи припада повериоцу.

Дужан је поверилац ако њему припада право избора или ако то право има дужник, да опредељено назначи у предлогу за извршење предмет којим обавеза треба да буде испуњена. Сем тога, ако је право избора дато повериоцу он је претходно дужан и да обавести дужника о томе, који је предмет изабрао за испуњење обавезе. Пропусти ли то да учини пре подношења предлога за извршење, онда је поверилац подносиоци предлог везан за предмет назначен у њему и истим часом је извршено његово право избора, које га неопозиво веже. У случају да право избора има дужник он није везан за предмет испуњења обавезе назначен у предлогу за извршење, јер се може користити својим правом избора између више предмета све док поверилац не буде ма и делимично примио предмет који је у предлогу за извршење захтевао (чл. 24. ст. 2). Идентично решење било је предвиђено и у предатном правном правилу из пар. 17. бив. ИП. Из изложеног следи да за дужника престаје право на избор ако макар и делимично своју обавезу испуни предметом затраженим од повериоца пре подношења предлога за извршење. Нови закон ништа посебно не говори о ситуацији која настаје, ако дужник након што је донето решење о одређењу извршења вршећи право избора испуни своју обавезу другим предметом, а не оним назначеним у предлогу односно решењу о извршењу (алтернативни предмет обавезе). По предатним правним правилима изричито је било предвиђено, да ће у том случају суд на предлог извршеника обуставити извршење уз истовремено укидање свих спроведених извршних радњи у поступку (пар. 38. бив. ИП). Ако је извршеник извршио своју обавезу пре подношења предлога за извршење могао је тражити обуставу извршења стављањем тзв. опозиционог предлога (пар. 39. бив. ИП). Треба додати да се извршеник у оба наведена случаја могао користити и тзв. опозиционом тужбом (пар. 34. бив. ИП), али уз ризик евентуалног сношења свих парничних трошкова.

Држим да и по новом закону има места обустави извршења у случају алтернативног испуњења обавезе по избору дужника након што је извршење одређено, иако таква ситуација није посебно регулисана. Дужник је у таквом случају овлашћен да поднеском постави захтев за обуставу извршења и ако га суд усвоји након одржаног рочишта (чл. 26), имао би да донесе решење о обустави извршења (чл. 53. ст. 4).

Сличне потешкоће о којима је већ било речи код извршења условних односно узајамних обавеза (чл. 23) могу настати и у

вези извршења алтернативних обавеза, јер се обзиром на формулисање потраживања (извршног захтева) таква обавеза увек не разликује од евентуалне (супсидијарне) обавезе и од алтернативног овлашћења (*Facultas alternativa*), мада то разликовање итекако има значај за правилно и законито одобрење односно спровођење извршења. Наиме, треба имати у виду да је постављање алтернативног захтева могуће само онда, ако постоји алтернативна обавеза дужника по правилима материјалног права, док код супсидијарног захтева таква обавеза не постоји и према томе не постоји ни право избора. Зато евентуални захтев треба да гласи на предају ствари, а у случају немогућности предаје да је тужени дужан исплатити њену противвредност изражену у одређеном новчаном износу, али се у пракси често погрешно формулише као алтернативни захтев, тј. да тужени преда ствар или исплати њену утврђену протувредност. Због тога долази и до погрешно постављених предлога за одређивање извршења исплатом протувредности ствари, дакле врши се избор предмета за испуњење обавезе, мада поверилац код супсидијарног захтева на такав избор нема право. Предлог за извршење може бити усмерен само на предају ствари и ако спроведено извршење буде безуспешно и тиме поверилац у немогућности да дође до поседа ствари, онда тек може тражити извршење ради наплате супсидијарно досуђеног новчаног износа на име протувредности ствари. Када се има у виду да се евентуални захтев у пракси врло често користи у парницама за предају ствари, онда се тиме још више истиче сва озбиљност овог проблема. Услед неразликовања алтернативног од супсидијарног захтева имамо у пракси скоро устаљену појаву да се одређује извршење по избору предмета потраживања од стране повериоца (тражиоца извршења), иако овај на то нема право када се ради о евентуалном захтеву.

Рећи су случајеви у пракси да извршна исправа садржи могућност за дужника да се ослободи своје обавезе за предају ствари исплатом одређеног новчаног износа (чл. 327. ЗПП). Овде се не ради ни о алтернативном нити евентуалном захтеву, већ о факултативном овлашћењу дужника (*facultas alternativa*). Дужнику је само дата могућност да се до истека паричног рока ослободи обавезе предаје ствари исплатом одређеног новчаног износа, који је тужилац (поверилац) према наводима у тужби, или у изјави датој до закључења главне расправе, вољан да прими уместо ствари. Према томе, овде се ради само о једном потраживању (једном предмету обавезе) за чију реализацију поверилац може спровести извршење против дужника. Ако се дужник у паричном року не буде користио правом избора оно тиме не прелази на повериоца и он у извршном поступку може тражити само извршење предајом досуђене ствари. Међутим, дужник се својим правом избора може користити све док поверилац не буде ма и делимично примио испуњење обавезе ради чијег остваривања је одређено извршење. То уједно значи да са тим моментом престаје право избора гд је следствено томе положај дужника у суштини

исти као и код извршења алтернативне обавезе. Извршење у случају постојања факултативног овлашћења дужника предвиђено је и посебно регулисано у новом закону (чл. 25) за разлику од предратних правних правила, која су идентично решење налазила у аналогiji са правним правилом из пар. 17 бив. ИП о извршењу алтернативне обавезе по избору дужника.

(Наставиће се.)

ПРАВНА ПРАКСА

КРИВИЧНО ПРАВО

Члан 454. ЗКП

Привремени смештај у завод за чување и лечење или неку подесну просторију, одредиће се и према лицу, према коме није био током кривичног поступка одређен притвор, када се услед његове неуратворности покрене поступак за примену мере упућивања у завод ради чувања и лечења из члана 61. КЗ, а трајаће до окончања тог поступка.

Образложење

Сврха наведене мере безбедности је заштита околине од лица за које је утврђено да је опасно и којем је лечење неопходно и пре окончања поступка, па је стога погрешно становиште, да се према таквом лицу, према коме раније притвор није био одређен, не може одредити привремени смештај.

(Став седнице Кривичног одељења Врховног суда Војводине од 4. 4. 1977. године)

Одредбу члана 18. Основног закона о безбедности саобраћаја на путевима треба тумачити на следећи начин:

Возач возила које налази на стајалиште на коме се налази заустављено возило јавног саобраћаја, мора зауставити своје возило иза возила јавног саобраћаја, ако је стајалиште тако лоцирано на коловозу да путници који излазе из возила јавног саобраћаја морају прећи преко коловоза да би доспели на тротоар или банкину, односно кад путници са тротоара или банке

морају преко коловоза прећи да би ушли у возило јавног саобраћаја.

Ако је стајалиште тако лоцирано на коловозу да путници не прелазе преко коловоза, али да путници који излазе из возила јавног саобраћаја морају сићи на коловоз или да могу само са коловоза ући у возило јавног саобраћаја, возач мора да се креће смањеном брзином тако да не угрожава путнике који у возило јавног саобраћаја улазе односно из њега излазе.

Одредба члана 18. Основног закона о безбедности саобраћаја на путевима не односи се на возаче возила када је стајалиште тако лоцирано на коловозу, или се налази ван коловоза, да путници из возила јавног саобраћаја излазе на тротоар или банкину односно са тротоара или банке улазе у возило јавног саобраћаја.

(Пресуда Савезног суда, Кзз-44/76 од 11. 1. 1977. године)

ГРАБАНСКО ПРАВО

Правни став заузет на Проширеној седници Грабанског одељења одржаној дана 2. 3. 1977. године:

Одредбе правила осигуравајућих организација о личном осигурању за случај инвалидности или смрти која гласе: „искључене су све обавезе осигуравача, ако је несретни случај настао услед деловања алкохола на осигураника” има се тако тумачити да се на случај подељене одговорности осигуравајућа организација ослобађа само оног дела који је сразмеран кривизи осигураника.

Образложење

Запажено је да осигуравајуће организације у својим правилима цит. клаузулом искључују одговорност за исплату осигуране суме код личног осигурања и да се позивају на ову одредбу сматрајући да је само постојање алкохолисаности осигураника довољан разлог за искључење одговорности осигуравајуће организације. У пракси судова, наведена клаузула се различито схватала тако да су неки судови прихватили поменуто одбрану осигуравајућих организација док су други судови испитивали узрочно последични однос између алкохолисаности осигураника и наступања осигураног случаја и зависно од постојања и утицаја овог односа, прихватили, или делимично, или у целости одбијали наведени приговор.

Проширена општа седница по истакнутим питањима заузела је горње правно становиште — полазећи од следећих разлога:

Будући да осигурани случај као последица може да буде изазван истовременим дејством више узрока, то и алкохолисаност осигураника заједно са осталим истовремено делујућим узроцима може да буде делимични узрок настанка осигураног случаја. Под овим условима осигуравајућа организација се делимично ослобађа од одговорности у оном делу у коме осигурани случај потиче од алкохолисаности осигураника, док одговара за преостали део осигураног случаја који потиче од осталих истовремено делујућих узрока. Према томе, суштина расправљања по наведеном приговору је разјашњење постојања или непостојања узрочно последичне везе између алкохолисаности осигураника и наступања осигураног случаја, услед чега сама алкохолисаност осигураника која се не налази у поменутој узрочно последичној вези је без правног значаја, а то ће рећи, да нису основани приговори који се темеље на чињеници алкохолисаности осигураника изоловане од настанка осигураног случаја. Јер из цит. клаузуле правила о осигурању не произилази несумњив закључак да алкохолисаност осигураника сама по себи искључује одговорност осигуравајуће организације. Полазећи од правила облигационог права о тумачењу во-

вора по приступу, праве воље странака, и њихових стварних интереса, странкама одговара тумачење о подељеној одговорности и ослобођењу од обавезе осигуравајуће организације сразмерно кривизи осигураника због алкохолисаности.

I — Право на камату — одредба члана 55. ЗЕ

Правни став:

Право на камату припада ранијем сопственику за време од депоседирања после правоснажног решења о експропријацији до истека партиционог рока по правоснажности решења о накнади, по општим правилима облигационог права.

Образложење

Неки судови су, одлучујући о камати, одредбу члана 55. Закона о експропријацији тумачили тако да се не може признати право на камату ранијем сопственику ако је непокретност одузета после правоснажности решења, без обзира на то када је накнада исплаћена. Оваква пракса судова није правилна, с обзиром на следеће:

Члан 55. Закона о експропријацији изричито решава две ситуације:

Када је непокретност одузета пре правоснажности решења о експропријацији и када накнада није исплаћена после правоснажности решења о накнади.

О ситуацији која настаје када је депоседирање настало после правоснажности решења о експропријацији, а никада није исплаћена одмах, у неким случајевима и пар година касније, члан 55. Закона о експропријацији нема прописа. Према томе, нема сметњи да се право на камату за овај период цени према општим правилима облигационог права.

Према правним правилима облигационог права, полазећи од начела истовремености чинидби, камата припада одмах након депоседирања непокретности ранијег сопственика.

Овакав став се аналогно има применити и код примене Закона о национализацији најамних зграда и грађевинског земљишта.

II — Третман у поступку експропријације земљишта која се налазе у грађевинском подручју и ранијем сопственику служи за пољопривредне сврхе.

Правни став:

Земљиште које се налази у грађевинском подручју у поступку утврђивања правичне накнаде, треба третирати према стварној — редовној намени, па ако је то земљиште служило ранијем сопственику као пољопривредно земљиште, накнаду треба утврдити за такво земљиште (члан 40. став 3. ЗЕ).

Образложење

Пракса судова у третирању пољопривредног земљишта у грађевинском подручју није била уједначена. Наиме, неки судови су то земљиште третирали као грађевинско и досуђивали су ранијем сопственику накнаду према вредности једног м², а да при томе нису узели у обзир да ли је то ранијем сопственику служило као пољопривредно земљиште или не. То је имало негативних последица, јер су земљорадници били лишени и других права која су имали као земљорадници. Очито је да је таква пракса била погрешна, да се о томе мора водити рачуна, јер на то упућује и одредба члана 14. став 2. Закона о експропријацији. У оваквим случајевима треба инсистирати на примени одредбе члана 14. став 2. ЗЕ, па уколико није могуће међу странкама постићи споразум, онда ићи на примену одредбе члана 40. став 3. ЗЕ и ранијем сопственику дати пуно обештећење, односно одредити му накнаду у висини која је потребна за куповину другог земљишта, ако је у питању земљорадник, коме је то земљиште служило као главни извор животних потреба. Код утврђивања накнаде за земљиште, не узима се у обзир тржишна цена грађевинског земљишта.

III — Тумачење одредбе члана 45. Закона о експропријацији.

Правни став:

Код утврђивања накнаде за експрописану некретнину у ванпарничном поступку утврђивање се и накнада за необране плодове.

Образложење

У пракси судова је било спорно да ли се правична накнада ранијем сопственику, по одредби члана 45. став 3. ЗЕ одређује у оквиру ванпарничног поступка при утврђивању правичне накнаде, или се, пак накнада за необране плодове утврђује у посебној парници. Становиште је да је погрешна пракса судова који странке упућују на парницу за остваривање овакве накнаде. Правилан је став да се ова накнада утврђује у поступку утврђивања правичне накнаде у ванпарничном поступку.

Правична накнада, коју суд утврђује, обухвата све видове обештећења, па према томе, поред осталих елемената који утичу на висину укупне накнаде, узимају се и необрани плодови, сходно члану 45. ЗЕ.

Упутство о поступању судова код утврђивања правичне накнаде за експрописане некретнине прихваћено на седници Грађанског одељења.

1. Вештачење

Запажена је појава да код вештачења има лутања. Наиме, често се дешава да странке предлажу вештаке. Надаље, није разрађена методологија вештачења и странке имају пуну иницијативу у предавању вештака, па се дешава да се појављују и такви вештаци, који нису на листи судских вештака. С обзиром на ове недостатке поступак код суда дуго траје. Да би се ови недостаци отклонили, потребно је да судови поступају на следећи начин:

— да вештаке одређује искључиво суд из круга судских вештака. Када је у питању вештачење процене вредности непокретности, треба ићи на устаљене вештаке. Препор-

ручљиво је да се одређује више лица — колегијално вештачење (комисија од три члана и сл.), с тим да се у те комисије одређују стручњаци које користе органи управе за процену непокретности при одређивању основице за наплату пореза на промет непокретности или у сличним случајевима.

Решење суда треба да садржи тачно и потпуно упутство о томе од којих чињеница треба да побу вештачи те које елементе треба да утврде да би се утврдила правична накнада.

Уколико странке ставе примедбе на налаз вештака, суд ће вештаке на то упозорити, па су ови дужни о томе да се изјасне на рочишту. Уколико пак, суд, на основу примедба странака, посумња у налаз и мишљење вештака, одредиће нове вештаке.

2. Тржишна вредност непокретности

Погрешна је пракса да се тржишна вредност непокретности у смислу члана 40. став 1. ЗЕ за зграде изводи из амортизоване грађевинске вредности зграде. Према томе, процену тржишне вредности треба у смислу Закона давати према утврђеним тржишним вредностима најближе или сличне непокретности, како је то регулисано и законском одредбом. То значи, да налаз вештака треба да садржи податке о тржишним вредностима најближе или сличне непокретности, па се упоређивањем тих вредности долази до вредности експроприсане зграде.

3. Накнада за вишегодишње засаде

Ову накнаду треба одредити у смислу члана 40. став 2. Закона о експропријацији. Висина накнаде одређује се према вредности материјалних трошкова (вредност нове саднице, трошкови сабења, неге и одржавања за време док садница не донесе своје прве плодове). Разуме се да у накнаду улази и вредност користи коју ранији сопственик има од садница које су експроприсане, уз одбитак уложеног рада и других трошкова око производње.

У том случају, судови би требали да позову вештаке да у хитном по-

ступку — најдуже у року од 30 дана одреде ове елементе.

4. Накнада због немогућности коришћења ствари

Ако се ствар одузима пре правоснажности решења о експропријацији, примењује се члан 45. став 1. до 3. ЗЕ.

Без обзира да ли је непокретност одузета пре или после правоснажности решења о експропријацији, ранијем сопственику припада камата по одредби члана 55. Закона о експропријацији, односно по општим правилима облигационог права (види правни став од I—III).

Посебна накнада због онемогућеног коришћења ствари, не припада у оквиру правичне накнаде и у постојање такве накнаде ванпарнични суд не улази, јер таква накнада није елемент који утврђује ванпарнични суд. Уколико пак странка тврди да тиме трпи некакву посебну штету, може такву штету остваривати према правним правилима о накнади штете у парници. Ако је међутим, депоседиран ранији сопственик, коме је експроприсана непокретност служила за његову материјалну egzистенцију, та околност у смислу члана 40. став 3. ЗЕ узима се у оцену код утврђивања правичне накнаде.

5. Обезбеђење ранијем сопственику експроприсане зграде или стана, одговарајућег стана у поступку утврђивања правичне накнаде пред судом и висина накнаде.

У пракси има случајева да ранијем сопственику експроприсане зграде или стана није обезбеђен стан или породична гамбена зграда и да се експропријат није уселио у стан током поступка, иако је о томе међу странкама постигнут споразум. Поставља се питање да ли ће суд код утврђивања накнаде за експроприсану некретност узети у обзир ту околност да су се странке споразумеле о праву на обезбеђење одговарајућег стана, да ли ће умањити висину накнаде за експроприсану зграду ранијег сопственика и да ли ће у диспозитив уносити обавезу корисника експропријације о обезбеђењу одговарајућег стана ранијем сопственику.

Споразум странака у поступку експропријације, било према судом

или управним органом о праву ранијег сопственика зграде или стана на обезбеђење одговарајућег стана, суд ће узети у обзир и с обзиром на такав споразум умањити накнаду по одредби члана 43. ЗЕ.

Суд међутим, не одлучује о праву на одговарајући стан и о обавези корисника експропријације да стан обезбеди, а изреку о томе не уноси у диспозитив. Међутим, у образложењу одлуке потребно је унети разлоге о томе да постоји право на обезбеђење одговарајућег стана ранијем сопственику из члана 14, 15. и 43. Закона о експропријацији и на ту чињеницу се треба позвати као на околност која је утицала на смањење утврђене правичне накнаде.

Нема сметњи, исто тако, да се у диспозитив одлуке наведе постојање споразума о обезбеђењу одговарајућег стана. Ако се деси да је право на стан спорно током поступка, или да је у међувремену експропријат принудно исељен из стана, у стан који не жели, суд може поступати на следећи начин:

а) или застати са поступком док се пред надлежним управним органом или споразумом странака не реши питање одговарајућег стана и права на стан, или

б) донети одлуку у смислу члана 14. ЗЕ и одредити пуну накнаду искључиво у новцу, ако стан није обезбеђен.

Евентуална накнадна одлука о стану и о праву на стан могла би бити основ за понављање поступка и утврђење накнаде.

Оцењена је и досадашња судска пракса да се у смислу ЗЕ умањује накнада због датог стана, па и до 50% тржишне цене, па је закључено да се не доноси посебан став, и не дира у постојећу праксу, јер следи измена Закона о експропријацији.

6. Примена одредбе члана 40. став 2. ЗЕ

Умањење процене по основу одредбе члана 40. став 2. ЗЕ, треба вршити само у случају када околности из те законске одредбе очигледно утичу на висину тржишне целине у односу на остале сличне непокретности.

ПОРОДИЧНО ПРАВО

Рок за подношење тужбе од 10 година, који је предвиђен у члану 37. став 2. Закона о односима родитеља и деце САП Војводине, а који тече од дана рођења детета, објективан је рок после кога муж не може више оспоравати оцињство детета које је родила његова жена у браку. Није од правног значаја у таквом случају када је муж сазнао за рођење детета, а нити да ли то дете неко друго лице признаје за своје.

(Пресуда Врховног суда Војводине, Гж-201/77 од 25. 2. 1977)

Имовински односи из ванбрачне заједнице

Према правним правилима имовинског права која регулишу имовинске односе у ванбрачној заједници, ванбрачни друг нема право да тражи вредност уложеног рада као да је између ванбрачних другова био закључен уговор о раду, јер ванбрачни другови при ступању у ванбрачну заједницу нису ни имали вољу да закључе уговор о раду. Стога је у начелу погрешан приступ првостепеног суда у решавању противтужбеног захтева, када је противтужитељици досудио износ од 24.000 динара, рачунајући по 500 динара месечно за протеке 4 године, колико је трајала ванбрачна заједница. Првостепени суд је наиме, на тај начин у суштини спорни имовински однос између странака расправно као да је био закључен уговор о раду.

(Решење Врховног суда Војводине, Рев-153/76 од 17. 12. 1976)

Накнада штете

Ако је тужиочево моторно возило иностране производње тешко оштећено кривоцом осигураника туженог осигуравајућег завода, а потребни резервни делови се не могу набавити и оправка возила у овлашћеним сервисима у СФРЈ извршити, онда тужилац основано тужбом тражи исплату пуне вредности возила према стању истога неопредметно пред удес уз истовремену

предају хаварисаног возила туженом. Није тужилац дужан набављати потребне резервне делове у иностранству за девизна средства, нити врши распродају преосталих употребљивих делова са свог хаварисаног возила.

(Решење Врховног суда Војводине, Гж-24/77 од 20. 1. 1977)

Усељење у стан је један од услова за стицање станарског права, како по члану 13. раније важећег Закона о стамбеним односима („Службени лист САПВ”, број 24/71) тако и по члану 11. сада важећег Закона о стамбеним односима („Службени лист САПВ”, број 19/74). Постојање овог услова је фактичко питање које се утврђује у сваком конкретном случају узимајући у обзир све субјективне и објективне елементе.

Образложење

У конкретном случају није било од одлучујућег значаја да ли је тужени купио какве ствари и оставио их у стану, да ли је повремено у стану боравио без намере да стан користи, већ је од одлучујућег значаја да ли се тужени у стан уселио у намери да стан трајно користи, јер је тужени коришћење стана препустио своме сину и снахи и наставио да даље станује у ранијем стану.

(Пресуда Окружног суда у Сомбору, Гж-838/76 од 26. 10. 1976)

Син и снаха који су се издвојили из домаћинства матере односно свекрве која је носиоца станарског права и који имају самостално домаћинство у истом стану, нису у смислу члана 17. Закона о стамбеним односима чланови породичног домаћинства који после смрти носиоца станарског права стичу на том стану станарско право.

Образложење

Тужени су син и снаха носиоца станарског права са којим су ста-

новали у истом стану од 1969. године па све до смрти носиоца станарског права. Спорно је, да ли су тужени стекли право да трајно користе стан у коме су заједно живели са носиоцем станарског права, јер у првостепеном поступку није расправљено и утврђено, да ли је за време живота сада пок. носиоца станарског права и тужених постојала некаква заједница, и каква је то била заједница. Из ових разлога је потребно да првостепени суд у поновном поступку детаљно расправи и утврди, ако је постојала поменута заједница, каква је карактер она имала.

(Решење Окружног суда у Сомбору, Гж,113/77 од 1. 2. 1977)

Предузеће продавац које гради и продаје станове због доцње у испоруци стана не може условљавати испоруку продатог стана купцу захтевом за исплату разлике у цени настале због поскупљења трошкова градње.

Образложење

По становишту суда, туженик као предузеће, које гради и продаје станове, не може условљавати предају продатог стана купцу, након истека уговореног рока за испоруку стана, накнадним захтевом за исплату трошкова поскупљења градње тога стана, већ је дужан, с обзиром да је тужитељ као купац преузетим обавезама из уговора удовољио, испоручити купцу продати стан у смислу закљученог уговора. Евентуални захтев за исплату разлике у цени, туженик може остваривати у посебној парници. Све ово, без обзира на чињеницу, што је туженик као продавац уговорио и условио предају стана, сходно члану 5. став 2, а у вези члана 3. став 2. уговора, до исплате целокупне вредности стана. Ово стога, јер туженик као продавац није са своје стране испунио уговорне обавезе, тј. није предао стан тужитељу као купцу најкасније до конца 1974. године, како је уговорио. Према томе, из садржине уговора може се закључити постојање оријентационе купопродајне

цене, али не и продужење рока за предају стана после 31. децембра 1974. год. Истина, туженик као продавац могао би се користити уговорном одредбом да ускрати предају поседа стана да је стан у уговореном року завршио и да је у том смислу у истом року позвао тужитеља да исплати разлику у цени. Међутим, како то није случај, туженик као продавац не може условљавати предају поседа стана са исплатом разлике у цени. Ово тим пре, јер је тужитељ као купац, након извештаја туженог од 9. децембра 1975. године исплатио и део

од преостале цене у износу од 29.818 динара, одбивши плаћање преостале разлике од 58.264 динара, будући да је поднео тужбу против туженог ради исплате тржишне камате у износу од 59.977,75 динара. Најпосле, странке нису склопиле коначан купопродајни уговор у односу на повећање цене, па и са тих разлога, туженик не може условљавати предају поседа стана тужитељу до исплате разлике у цени.

(Пресуда Окружног суда Нови Сад, Гж-741/77 од 13. 4. 1977)

Из Билтена судске праксе

САОПШТЕЊА

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

На седници Управног одбора, одржаној 12. маја 1978. године, донета су следећа решења:

1) Узети су на знање извештаји председника Управног одбора и секретара Управног одбора између две седнице, и благајника Управног одбора о финансијском стању Адвокатске коморе Војводине на дан 12. маја 1978. године.

2) Управни одбор на основу чл. 5. Правилника о установљењу и додели Плакета и Повеља са захвалницом од 19. октобра 1974. године донео је одлуку и доделио Плакету са захвалницом за самопрегорни и савесни дугогодишњи рад у пружању правне помоћи и за ванредне заслуге за унапређење адвокатуре: Албеу Филиповићу, адвокату из Суботице, Бранку Перићу, адвокату у пензији из Новог Сада, Ненаду Јовановићу, адвокату у пензији из Новог Сада, Будиславу Бајцу, адвокату у пензији из Врбаса, др Душану Радоману, професору Правног факултета у Осијеку, који је дуги низ година био адвокат у Сомбору, Ивану Бошњаку, адвокату у пензији из Сомбора.

Управни одбор посмртно је доделио Плакету са захвалницом: Андрији Шарчевићу, адвокату из Суботице, Бориславу Стефановићу, адвокату у пензији из Новог Сада, Милану Ралетићу, адвокату из Новог Сада, и др Николи Первазу, адвокату у пензији из Новог Сада.

Управни одбор донео је одлуку и доделио Повељу као знак признања за савесни дугогодишњи рад у вршењу адвокатуре адвокатима у пензији: Живану Петровићу из Беле Цркве, Обраду Мићуновићу из Новог Сада, Николи Корњи из Вршца, Милану Попову из Вршца, Михајлу Рамачу из Новог Сада, Милораду Вуковићу из Зрењанина, др Стевану Керекешу из Новог Сада, Гроздијанки Јовановић из Панчева, др Слободану Ђурчину из Панчева, Петру Баштићу из Новог Сада, Богољубу Стојковићу из Панчева, Лаву Кишчу из Панчева, др Браниславу Матићу из Панчева, др Жарку Томину из Новог Сада, др Павлу Хорватовићу из Новог Сада, Душану Гајићу из Руме, др Јовану Пфау из Новог Сада, Теодору Шапоњцу из Новог Сада, Миливоју Плавшићу из Сенте, Борбу Атаљанцу из Панчева, др Јовану Живковићу из Новог Сада, др Шандору Цабафиу из Сенте, др Иви Плетикосићу из Бачке Тополе, Милошу Свирчевићу из Бачке Тополе, Луки Мијајеву из Ковина, Мирослави Срећков из Новог Сада, Трифуну Зарији из Панчева, Јовану Ружићу из Апатина, Михајлу Мијатову из Зрењанина, др Ивану Емиху из Чантавира,

Бранку Пакашком из Суботице, Борбу Крижанову из Зрењанина, Сави Грујићу из Зрењанина, Јовану Секељу из Зрењанина, Феодору Ивановићу из Новог Сада, Стевану Молдовану из Новог Сада, Радовану Коларовићу из Руме, др Данилу Миковићу из Алибунара, Борбу Радићу из Бечеја, Радивоју Ковачевићу из Аде, Густаву Таупергу из Суботице, Бранку Главашком из Бачког Петровца, Василију Царићу из Ирига, Јелени Николић из Зрењанина.

Управни одбор посмртно је доделио Повељу адвокатима у пензији: Слободану Марићу из Новог Бечеја, др Лајчу Дулићу из Суботице, др Драгутину Клокочару из Темерина, др Стевану Ачанском из Куле и Милошу Кекезу из Кикинде.

Управни одбор посмртно је доделио Повељу адвокатима: Јордану Пешеву из Ковина, Јелени Георгијевић из Руме, Војиславу Кнежевићу из Руме, Ивану Малагурском из Суботице, др Бури Рупу из Старе Пазове, Живојину Миљковићу из Панчева, Валеријану Кокори из Зрењанина, Стевану Пикувићу из Суботице, Кости Дудварском из Бечеја.

3) Решењем број 86/77. уписује се у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине Божо Вилушић, дипл. правник из Тузле, са седиштем адвокатске канцеларије у Шиду, у Ул. Б. Кидрича бр. 16, а са даном 16. јуни 1978. године.

4) Решењем број 117/78. уписује се у Именик адвоката Адвокатске коморе Војводине Буро Вуков, са седиштем адвокатске канцеларије у Суботици, Б. Кидрича бр. 11.

5) Решењем број 149/78. брише се из Именика адвокатских приправника Душан Павловић, са вежбом код мр Војислава Попадића, адвоката у Новом Саду, са даном 9. април 1978. године, због заснивања радног односа.

6) Решењем број 137/78. евидентиран је уговор о пружању правне помоћи и заступању склопљен између Несторов Мирка, адвоката у Зрењанину, са „Новоградња“ из Зрењанина, од 5. априла 1978. године.

7) Решењем број 145/78. узето је на знање да је раскинут уговор о пружању правне помоћи склопљен између Радоње Булатовића, адвоката из Новог Сада, и „Заштита“ завод за заштиту животне и радне средине из Новог Сада. евидентиран решењем Адвокатске коморе Војводине бр. 303/75 од 19. IX 1975. године.

8) Одлуком бр. 118/78. наложено је књиговодству Коморе да изврши обрачун посмртнине иза преминулог др Стевана Ачанског, адвоката у пензији из Куле, који је умро 17. марта 1978. године, и посмртнину исплати сину преминулог Петру Ачанском из Новог Београда.

9) Одлуком бр. 131/78. наложено је књиговодству Коморе да изврши обрачун посмртнине иза преминулог Стевана Девичерског, адвоката у пензији из Бечеја, који је умро 2. априла 1978. године, и посмртнину исплати супруги преминулог Иванки Девичерски из Бечеја.

10) Одлуком бр. 151/78. наложено је књиговодству Коморе да изврши обрачун посмртнине иза преминулог др Драгутина Клокочара, адвоката у пензији из Темерина, који је умро 9. маја 1978. године, и посмртнину исплати супруги преминулог Невенки Клокочар из Новог Сада.

11) Решењем бр. 116/78. брише се из Именика адвоката Мирослав Филиповић, адвокат у Инђије, са даном 15. април 1978. године, због заснивања радног односа. За преузимања одређен је Радован Мисиркић, адвокат у Инђији, М. Тита бр. 6.

12) Решењем бр. 128/78. брише се из Именика адвоката Василије Царић, адвокат у Иригу, са даном 30. април 1978. године, због пензионисања. Мимоилази се одређивање преузимања, јер нема недовршених предмета.

13) Решењем бр. 134/78. брише се из Именика адвоката Снежана Бајић, адвокат у Сенти, са даном 20. април 1978. године, због заснивања радног односа. Преузимање није одређен јер је Снежана Бајић радила у заједничкој канцеларији са Мирославом Бајићем, адвокатом у Сенти, Народне револуције бр. 30.

14) Решењем бр. 133/78. узето је на знање да је Ференц Лазар, адвокат у Темерину, са даном 1. мај 1978. године преселио седиште своје адвокатске канцеларије из Темерина у Житиште, у Ул. Иве Лоле Рибара бр. 5.

15) Решењем бр. 136/78. узето је на знање да је Слободан Мандић, адвокат у Темерину, са даном 1. мај 1978. године преселио седиште адвокатске канцеларије из Темерина у Н. Сад у ул. Жарка Зрењанина бр. 10/1.

Управни одбор

ИЗ ЗАПИСНИКА РЕДОВНЕ ГОДИШЊЕ СКУПШТИНЕ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Адвокатска комора Војводине одржала је редовну годишњу Скупштину 20. маја 1978. године у Сомбору. Поред чланова редовне годишње Скупштине присуствовали су високи гости наше Покрајине и представници друштвено-политичких организација града Сомбора и представници адвокатских комора и то: Руди Сова, потпредседник Скупштине САП Војводине, Даринка Недељковић, покрајински секретар за правосудје и општу управу, др Бранко Петрић, председник Врховног суда Војводине, Светозар Дракулић, заменик покрајинског јавног правобраниоца, Милан Видовић, потпредседник Извршног већа СО Сомбор, Антоније Борић, саветник Покрајинског секретаријата за правосудје и општу управу, Иван Ерг, судија Вишег суда из Сомбора, Драган Батало, председник суда Удруженог рада из Сомбора, Јосип Кочо, шеф службе правне помоћи СО Сомбор, Борђе Међерић, општински јавни правобранилац у Сомбору, др Душан Радоман, професор Правног факултета у Осиеку, др Петар Шарчевић, доцент Правног факултета на Ријеци, др Тибор Јухас, председник Адвокатске коморе у Кечкемету, Јово Дракулић, представник Адвокатске коморе Босне и Херцеговине, Блажо Станковић и Светислав Јовић, представници Адвокатске коморе Косово. Скупштини су присуствовали пензионисани адвокати и породице умрлих адвоката којима је председник

Управног одбора друг Боривој Јекић уручио на основу одлуке Управног одбора од 12. маја 1978. године Плакете са захвалницом и повеће.

Редовна годишња Скупштина једногласно је усвојила: предлог председавајућег друга Николе Јеловца, адвоката из Сомбора, за надопуну дневног реда тачком: Усвајање Друштвеног договора о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање општедруштвених и заједничких потреба, и овлашћење потписника.

Редовна годишња Скупштина једногласно је усвојила:

1) Скупштина је једногласно прихватила Извештај о раду Адвокатске коморе Војводине за раздобље од 19. II 1977. до 20. V 1978. године, објављен у „Гласнику“ број 4/78 и запажену допуну Извештаја коју је дао председник Управног одбора Боривој Јекић.

2) Скупштина је једногласно усвојила Завршни рачун Адвокатске коморе Војводине за 1977. годину.

3) Скупштина је једногласно усвојила Финансијски план прихода и расхода Адвокатске коморе Војводине за 1978. годину.

4) Скупштина једногласно прихвата предложено повишење посмртнине са 30 на 50 динара од смртног случаја.

5) Скупштина је једногласно прихватила извештај Комисије за преглед финансијског пословања Адвокатске коморе Војводине у 1977. години.

6) Скупштина је једногласно донела Одлуку о Изменама и допунама Статута Адвокатске коморе Војводине. Скупштина је једногласно овластила Управни одбор да сачини пречишћени текст Статута Адвокатске коморе Војводине.

7) Скупштина је једногласно усвојила Друштвени договор о усклађивању обавеза адвоката за задовољавање општедруштвених и заједничких потреба и овластила председника Управног одбора Адвокатске коморе Војводине друга Боривоја Јекића као потписника.

Адвокатска комора Војводине

ПРЕГЛЕД ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

IZ SADRŽAJA ČASOPISA

ANALI PRAVNOG FAKULTETA U BEOGRADU

Iz sadržaja broja 3/1977.

Stanković, Obren: POJAM I VRSTA STETE

Šulejić, Predrag: POJAM OSIGURANJA I POJAM UGOVORA O OSIGURANJU

Dragojlović, Luka: PROPISI I OPŠTI AKTI NA TEMELJU KOJIH SUD CENI ZAKONITOST UPRAVNOG AKTA I RESAVA UPRAVNU STVAR

Bakalović, Hasan: PLANIRANJE KRIVICNE ISTRAGE I ISTRAŽNE VERZIJE

Lazin, Đorđe: RAZGRANICENJE SVESNOG NEHATA OD EVENTUALNOG UMISLJAJA

ARHIV ZA PRAVNE I DRUSTVENE NAUKE
Organ Udruženja pravnika Jugoslavije (Beograd)

Iz sadržaja broja 2—4/1977.

OBRAZLOZENJE ODLUKE KONGRESA PRAVNIKA JUGOSLAVIJE DA SE PREDSEDNIKU TITU DODELI PRVA POVELJA PRAVNIKA

POZDRAVNI GOVOR VIDOA SMILEVSKOG

POZDRAVNI GOVOR METODIJA ANTOVA

REČ EDVARDA KARDELJA

Rakić, Vojislav: OSTVARIVANJE PRAVA RARA POSLOVANJEM OUR-a NA NAČELU DODHOTKA

Brajić, Vljako: UDRUŽENI RAD I ODLUKE SUDOVA UDRUŽENOG RADA

Grbić, Čedo: AKTUELNA PITANJA DALJNJEG RAZVOJA PRAVOSUĐA

Pantović, Miomir: NEKA PITANJA IZ PRAKSE SUDOVA UDRUŽENOG RADA

Velimirović, Tiosav: PRIVREDNO SUDSTVO I SAMOUPRAVNOM SISTEMU

Trajković, Josif: RAZVOJ PRAVOSUĐA U SAMOUPRAVNOM DRUSTVU

Georgievski, Stefan: O NEKIM PITANJIMA DALJEG RAZVOJA PRAVOSUĐA

NAŠA ZAKONITOST

Casopis za pravnu teoriju i praksu (Zagreb)

Iz sadržaja broja 2/1978.

Perlain, Joško: O RADNOM ODNOSU I RADNI ODNOS KAO MEĐUSOBNI ODNOS

Ravnić, Anton: ZASNIVANJE RADNOG ODNOSA, KRETANJE RADNIKA U RADNOM ODNOSU I PRESTANAK RADNOG ODNOSA

Turčić, Milan: PRAVA I OBAVEZE RADNIKA IZ RADNOG ODNOSA

Horvatić, Zeljko: DISCIPLINSKA ODGOVORNOST RADNIKA U UDRUŽENOM RADU

Milanović, Jovan: ODGOVORNOST RADNIKA U UDRUŽENOM RADU ZA OBAVLJANJE SAMOUPRAVLJACKIH FUNKCIJA

Separović, Zvonimir: ZASTITA RADNIH ODNOSA U KRIVICNOM ZAKONODAVSTVU

Marjanović-Perica, Lepa: ZASTITA PRAVA RADNIKA IZ RADNOG ODNOSA UNUTAR OUR-a OD STRANE SAMOUPRAVNIH ORGANA

Lenac, Zlatko: ZASTITA PRAVA RADNIKA IZ RADNOG ODNOSA

Medvedović, Dragan: POSTUPAK DONOSENJA I IZVRSENJA POJEDINACNIH AKATA U OSTVARIVANJU PRAVA, OBAVEZA I ODGOVORNOSTI RADNIKA U UDRUŽENOM RADU

PREGLED

Casopis za društvena pitanja (Sarajevo)

Iz sadržaja broja 2/1978.

Kelsen, Hans: POLITIKA, ETIKA, RELIGIJA I PRAVO (Prevod)

PRIVREDA I PRAVO

Casopis za privredno-pravnu teoriju i praksu (Zagreb)

Iz sadržaja broja 3/1978.

Jakaša, Branko: KOMPARATIVNI PRIKAZ ODGOVORNOSTI VOZARA ZA PRIJEVOZ ROBE U POJEDINIM GRANAMA SAOBRAĆAJA

PRIVREDNO-PRAVNI PRIRUČNIK

za pravnu, opštu i kadrovsku službu organizacija udruženog rada (Beograd)

Iz sadržaja broja 4/1978.

Magerl, Milivoj: NESREĆE NA POSLU KROZ SUDSKU PRAKSU

Ostojić, Pavle: DAVANJE INICIJATIVE ZA ORGANIZOVANJE OSNOVNE ORGANIZACIJE

Nadvornik, Branislav: NAKNADA STETE U VEZI S TRANSPORTOM STVARI

Vrhovšek, Miroslav: PROPUSTI PRAVNIH I ODGOVORNIH LICA U FAZI OTKRIVANJA I GONJENJA ZA PRIVREDNI PRESTUP

Tošić, Aleksandar: RASPOREĐIVANJE RADNIKA NA POSLOVE ODNOSNO RADNE ZADATKE U DRUGU ORGANIZACIJU UDRUŽENOG RADA

ZBORNİK PRAVNOG FAKULTETA U ZAGREBU

Iz sadržaja broja 2-3/1977.

Jakaša, Branko: NEKOLIKO POGLEDA NA TEMELJ IMOVINSKOPRAVNE ODGOVORNOSTI

Napijalo, Dragan: NEKI ASPEKTI VJESTACE-NJA „BOLNINE“ U PARNICAMA RADI NAKNADE NEIMOVINSKE STETE (AESTIMATIO DOLORUM)

ZBORNİK ZA DRUŠTVENE NAUKE MATICE SRPSKE (Novi Sad)

Iz sadržaja broja 62/1977.

Popović, Milijan: OSNOVNI PRINCIPI SOCIJALISTIČKOG PRAVA

Relić, Jovica: UČEŠĆE OSUĐENIH U PREVASPITAVANJU.

Miloš Stojanović

Уређивачки савет:

Председник:

Никола Вујашиковић

судија Врховног суда Војводине

Заменик председника

Олга Царић

адвокат у Новом Саду

Светозар Дракулић, заменик јавног правобраниоца Војводине, *Антоније Борић*, саветник покрајинског секретара за правосудје и општу управу, *Никола Јеловац*, адвокат у *Сомбору*, *Васа Калишки*, адвокат у *Панчеву*, *Жива Коњевић*, шеф Службе за скупштинске послове Привредне коморе Војводине, *Војислав Маринков*, адвокат у *Вршцу*, *др Љубиша Милошевић*, редовни професор Правног факултета у *Н. Саду*, *Душан Мићућ*, секретар Покрајинског друштвеног правобраниоца самоуправљања, *Светозар Николић*, судија Привредног суда Војводине, *Милан Рапајић*, адвокат у *Новом Саду*, *Војислав Рашовић*, адвокат у *Сремској Митровици*, *Ласло Цабафи*, адвокат у *Зрењанину*, *др Петар Шарчевић*, доцент Правног факултета на *Ријечи*, *Душан Шипка*, стручно-политички сарадник у *Покрајинској конференцији ССРН Војводине*

Уређивачки одбор:

Главни и одговорни уредник

Сава Савић

адвокат у Новом Саду

Борђе Вебер, адвокат у *Новом Саду*, *Будислав Вулетућ*, адвокат у *Новом Саду*, *Светозар Добросављевић*, судија Општинског суда у *Новом Саду*, *Живко Киселички*, судија Окружног привредног суда у *Новом Саду*.

Технички уредник:

Мирјана Јовановић

Гласник издаје и власник је Адвокатска комора Војводине, 21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/1. — Телефон: 29—459. — Годишња претплата 240.— дин., за иностранство двоструки износ. Цена једног броја 25.— дин.
Тек. рачун 65700-678-2047. Рукописи се не враћају.

На основу мишљења Покрајинског секретаријата за образовање, науку и културу САПВ бр. 418—185 од 23. маја 1973. године, *Гласник* је стручна публикација ослобођена основног и посебног пореза на промет.

Штампарија „Будућност”, Шумадијска, 12.

